



# فهرست

|                            |     |                               |     |
|----------------------------|-----|-------------------------------|-----|
| سخن نامبر                  | ۱۱  | سب نظم کتاب                   | ۱۱۳ |
| سعدی آثار او               | ۱۳  | مدح ابوبکر بن سعد بن زنگی     | ۱۱۳ |
| گلستان                     |     | مدح سعد بن ابی بکر بن سعد     | ۱۱۵ |
| مقدمه                      | ۲۷  | باب اول: در عدل و تدبیر و رأی | ۱۱۶ |
| ویس و حمزه                 | ۳۱  | باب دوم: در احسان             | ۱۳۹ |
| باب اول: در سیرت پادشاهان  | ۳۵  | باب سوم: در عشق و بستی و شور  | ۱۵۰ |
| باب دوم: در اخلاق درویشان  | ۴۸  | باب چهارم: در تواضع           | ۱۵۹ |
| باب سوم: در فضیلت قناعت    | ۶۱  | باب پنجم: در رضا              | ۱۷۱ |
| باب چهارم: در فوائد خاموشی | ۷۰  | باب ششم: در قناعت             | ۱۷۶ |
| باب پنجم: در عشق و جوانی   | ۷۲  | باب هفتم: در عالم تربیت       | ۱۸۰ |
| باب ششم: در ضعف و پیری     | ۸۲  | باب هشتم: در شکر و برعافیت    | ۱۹۰ |
| باب هفتم: در تأثیر تربیت   | ۸۶  | باب نهم: در توبه و راه صواب   | ۱۹۷ |
| باب هشتم: در آداب صحبت     | ۹۳  | باب دهم: در مناجات و ختم کتاب | ۲۰۴ |
| بوستان                     |     | غزلیات                        |     |
| مقدمه                      | ۱۰۷ | مقدمه                         | ۳۱۳ |
| ویس و حمزه                 | ۱۱۱ | غزلیات                        | ۳۱۹ |
| تألیف فیض علی بن عبد الله  | ۱۱۲ | ترجیحات                       | ۳۸۹ |

|     |                                                      |       |                                               |
|-----|------------------------------------------------------|-------|-----------------------------------------------|
| ۴۳۲ | وله فی مدح آتابک مظفر الدین سلجوق شاه                | ۳۹۵   | قطعات                                         |
| ۴۳۲ | در شایسته شمس الدین حسین عکائی                       | ۳۹۷   | رباعیات                                       |
| ۴۳۳ | در شایسته آتابک سعد بن ابوبکر بن سعد بن نکی بن مودود | ۴۰۷   | مباحثات                                       |
| ۴۳۳ | در وصف بهار                                          | ۴۱۳   | مفردات                                        |
| ۴۳۴ | در شایسته شمس الدین محمد جوینی صاحب دیوان            | مواعظ |                                               |
| ۴۳۵ | مطلع دوم                                             | ۴۱۷   | مقدمه                                         |
| ۴۳۶ | در مدح امیر انجلیانو                                 | ۴۲۱   | قصاید فارسی                                   |
| ۴۳۷ | تغزل در شایسته شمس الدین محمد جوینی صاحب دیوان       | ۴۲۳   | در شایسته علاء الدین عطا ملک جوینی صاحب دیوان |
| ۴۳۷ | در وصف شیراز                                         | ۴۲۳   | در شایسته آتابک مظفر الدین سلجوق شاه          |
| ۴۳۸ | در سیده البراءه فرموده است                           | ۴۲۴   | در وداع شاه جهان سعد بن ابی بکر               |
| ۴۳۸ | در مدح امیر سیف الدین محمد                           | ۴۲۴   | در وصف حبیب                                   |
| ۴۳۸ | در شایسته علاء الدین جوینی صاحب دیوان                | ۴۲۴   | مواعظ و نصیحت                                 |
| ۴۳۹ | در تنبیه و مواعظ                                     | ۴۲۷   | مواعظ و نصیحت                                 |
| ۴۴۰ | پند و مواعظ                                          | ۴۲۷   | اندر زو نصیحت                                 |
| ۴۴۱ | در شایسته امیر انجلیانو                              | ۴۲۸   | در نصیحت و شایسته                             |
| ۴۴۲ | در تنبیه آتابک مظفر الدین سلجوق شاه بن سلغور         | ۴۲۸   | در شایسته حضرت رسول                           |
| ۴۴۲ | بازگردیدن پادشاه اسلام از سفر عراق                   | ۴۲۹   | توحید                                         |
| ۴۴۳ | تغزل شایسته صاحب دیوان                               | ۴۳۰   | در شایسته آتابک محمد                          |
| ۴۴۳ | در انتقال دولت از سلغوریان به قوم دیگر               | ۴۳۰   | وله فی مدح ابش بنت سعد                        |
| ۴۴۴ | در وداع ماه رمضان                                    | ۴۳۰   | برگشت به شیراز                                |
| ۴۴۴ | در مدح شمس الدین حسین عکائی                          | ۴۳۰   | در شایسته حضرت رسول                           |
| ۴۴۵ | در شایسته علاء الدین عطا ملک جوینی صاحب دیوان        | ۴۳۱   | در شایسته قاضی مکن الدین                      |
| ۴۴۶ | مطلع دوم                                             | ۴۳۱   | در شایسته علاء الدین عطا ملک جوینی صاحب دیوان |

|     |                                         |     |                                                        |
|-----|-----------------------------------------|-----|--------------------------------------------------------|
| ۴۴۷ | درستایش شمس الدین حسن علیکافی           | ۴۶۱ | قصاید عربی                                             |
| ۴۴۷ | درستایش صاحب دیوان                      | ۴۶۱ | فی مرثیه امیر المومنین المنتصر بالله و ذکر واقعه بغداد |
| ۴۴۹ | درستایش ملکه ترکان خاتون                | ۴۶۳ | مدح نورالدین بن صیاد                                   |
| ۴۴۹ | درستایش آتابک مظفرالدین سبجوتشاه        | ۴۶۳ | مدح السعید فخرالدین المنجم                             |
| ۴۴۹ | پند و اندرز                             | ۴۶۳ | فی الغزل                                               |
| ۴۵۰ | درستایش ترکان خاتون پسرش آتابک محمد     | ۴۶۴ | ایضاً                                                  |
| ۴۵۰ | تنبیه و موعظه                           | ۴۶۴ | ایضاً فی الغزل                                         |
| ۴۵۱ | تغزل درستایش صاحب دیوان                 | ۴۶۴ | فی الشیب                                               |
| ۴۵۱ | پند                                     | ۴۶۵ | فی الغزل                                               |
| ۴۵۲ | درستایش                                 | ۴۶۵ | ایضاً فی الغزل                                         |
| ۴۵۳ | درپند و ستایش                           | ۴۶۶ | ایضاً فی الغزل                                         |
| ۴۵۳ | درستایش                                 | ۴۶۶ | ولد فی الغزل                                           |
| ۴۵۴ | درپند و اندرز                           | ۴۶۶ | ولد ایضاً                                              |
| ۴۵۵ | درستایش ابوبکر بن سعد                   | ۴۶۷ | ایضاً فی الغزل                                         |
| ۴۵۵ | درستایش امیر انجمن                      | ۴۶۷ | فی الموعظه                                             |
| ۴۵۶ | مرثی                                    | ۴۶۷ | فی الغزل                                               |
| ۴۵۶ | ترجیع بند در مرثیه سعد بن ابوبکر        | ۴۶۷ | ایضاً فی الغزل                                         |
| ۴۵۷ | ذکر وفات امیر فخرالدین ابی بکر خطاب شاه | ۴۶۸ | فی الغزل                                               |
| ۴۵۸ | در مرثیه عزالدین احمد بن یوسف           | ۴۶۸ | ایضاً                                                  |
| ۴۵۸ | در مرثیه آتابک ابوبکر بن سعد زنگی       | ۴۶۸ | ولد ایضاً                                              |
| ۴۵۹ | در مرثیه سعد بن ابوبکر                  | ۴۶۹ | ولد ایضاً                                              |
| ۴۵۹ | در مرثیه ابوبکر سعد بن زنگی             | ۴۶۹ | قطعه                                                   |
| ۴۶۰ | در زوال خلافت بنی عباس                  | ۴۶۹ | قطعه                                                   |

|     |                                  |     |                                                                              |
|-----|----------------------------------|-----|------------------------------------------------------------------------------|
| ۵۱۹ | ملحقات                           | ۴۶۹ | وله ایضا                                                                     |
| ۵۱۹ | ۱- تصایید                        | ۴۶۹ | فی مع صاحب دیوان                                                             |
| ۵۱۹ | تنبیه و موعظت                    | ۴۷۰ | قطعه                                                                         |
| ۵۲۱ | نصیحت                            | ۴۷۰ | قطعه                                                                         |
| ۵۲۱ | ۲- غزلهای عرفانی                 | ۴۷۰ | مفردات                                                                       |
| ۵۲۲ | ۳- قطعات                         | ۴۷۱ | غزلیات مبتذل پسند و اندرز که در غزلیات دیگر پرانده است و اینجا گرد آورده ایم |
|     | رسائل نثر                        | ۴۸۶ | مشکلات                                                                       |
| ۵۲۷ | کتاب نصیحه الملوک                | ۴۸۷ | قطعات                                                                        |
| ۵۲۴ | رساله در عقل و عشق               | ۴۸۷ | در پسند و اخلاق و غیر آن                                                     |
| ۵۲۴ | اجواب                            | ۴۸۷ | خاطر آردشایر صاحب دیوانست                                                    |
| ۵۲۶ | در تربیت یکی از ملوک گوید        | ۴۸۷ | درشایر                                                                       |
| ۵۲۷ | مجالس پنجگانه                    | ۴۸۷ | خاطر آردشایر صاحب دیوانست                                                    |
| ۵۲۷ | مجلس اول                         | ۴۸۹ | در عزت نفس                                                                   |
| ۵۲۹ | مجلس دوم                         | ۴۹۱ | خاطر آردشایر صاحب دیوانست                                                    |
| ۵۴۱ | مجلس سوم                         | ۴۹۶ | خاطر آرد مع صاحب دیوانست                                                     |
| ۵۴۳ | مجلس چهارم                       | ۴۹۶ | در مع صاحب دیوان                                                             |
| ۵۴۵ | مجلس پنجم                        | ۵۰۰ | در مع                                                                        |
| ۵۴۹ | تقریرات ثلاثه                    | ۵۰۱ | در مع نصیحت                                                                  |
| ۵۴۹ | ۱- سوال خواجشمس الدین صاحب دیوان | ۵۰۵ | رباعیات در اخلاق و موعظه                                                     |
| ۵۵۰ | ۲- ملاقات شیخ با آقا             | ۵۱۱ | مشنویات در پسند و اخلاق                                                      |
| ۵۵۱ | ۳- حکایت شمس الدین تازیگویی      | ۵۱۳ | حکایت                                                                        |
| ۵۵۲ | مقدمه بیستون بر حکایات شیخ سعدی  | ۵۱۴ | حکایت                                                                        |
| ۵۵۳ | در تقریر دیباچه                  | ۵۱۶ | مفردات در پسند و اخلاق                                                       |

## سخن ناشر

شیخ اجل سعدی ابائی از بزرگترین سخن سرایان جهان بدینم بزرگ مردی و دلپای  
 نخست سده بیستم هجری در شهر زیبای شیراز دیده جهان گشود در جوانی به بغداد و سپس  
 و در مدرسه نظامیه حوزه ماسی میگردید و تحصیل علوم دینی و معارف خود پرورداشت  
 پس از سفر به سرزمین شام و حجاز و طواف کعبه به شیراز بازگشت و در سال ۶۵۵ هجری  
 کتابستان را به نظم درآورد و سال بعد کتابستان را تصنیف نمود  
 مصطفی الدین سعدی امی تو فصیح ترین و بیغ ترین نویسندگان فارسی زبان است که  
 روشنی و روانی چو نان آب لال عاری و در غایت پاک و عفو زبان چیمله حقشان چشم نواز است

آثار سعدی از زیباترین کتاب‌های نظم فارسی هستند و برخی آن را در سراسر ادبیات جهان  
بی نظیر قلمداد کرده اند. آثاری که مملو از آرایه های شعری ادبی چون فصاحت و بلاغت و سلاست

ایجاز و مناسبت و استحکام و طرافت و دست

شکرت چاپ و نشر بانک ملی ایران خداوند نیایی آفرین را هزاران بار سپاس می گویم که  
توفیق داد تا در ادامه ی چاپ مجموعه کتاب های نفیس ادبیات کهن فارسی کتاب کلیات سعدی

را به زیور طبع آراسته نماید

اینک که این اثر گرانمایه ی هنری با خط ظریف و زیبای تعلیق استاد اسماعیل شادرو در دست  
تقدیم ساحت مردمان اهل هنر و شیفتگان ادب و معرفت می شود از خدای مهربان برای  
خوانندگان سلامت و مزید توفیق و سعادت و سلامت می نمایم و از همه ی هنرمندان و  
همکارانی که چاپ این اثر عرق ریزان روح آنان است کمال تشکر را داریم که اندک و نجیب  
شکرت چاپ و نشر بانک ملی ایران